

Sisältö

Saatteeksi	9
Esipuhe	11
Johdanto	13
1 Liikkuva ihminen	21
Lapsen liikkuminen	21
Nuoren liikkuminen	23
Aikuisen liikkuminen	23
Ikääntyvän liikkuminen	25
1.1 Luu-ihminen	26
1.2 Lihas-ihminen.....	29
1.3. Sidekudos-ihminen (faskia-ihminen).....	32
1.3.1 Tiivis sidekudos.....	32
1.3.2 Löyhä sidekudos (textus connectivus laxus)	33
1.3.3 Sidekudoksen ominaisuudet	34
1.4. Hermosto-ihminen	37
1.4.1 Ääreishermosto.....	38
1.4.2 Keskushermosto.....	41
2 Liikkuvuuden testaaminen	45
2.1 Liikkeen määrästä laadun testaamiseen	45
2.2 Liikkeen testaaminen, havainnointi ja palpointi	48
2.2.1 Liikediagrammi.....	48
2.2.2 Loppujousto	49
2.3 Liikkuvuus kehon eri osissa	50
2.3.1 Pää ja kaularanka	51
2.3.2 Rintaranka ja rintakehä	52
2.3.3 Lanneranka ja lantio.....	54
2.3.4 Lonkkanivel	55
2.3.5 Polvinivel	56
2.3.6 Nilkkanivel	57
2.3.7 Olkanivel.....	58
2.3.8 Kyynärnivel ja kyynärvarsi	61
2.3.9 Rannenivel	61
2.4 Soveltavia liikkuvuustestejä	62
2.4.1 Thomasin testi.....	62
2.4.2 Lasequen testi – SLR.....	65
2.4.3 Oberin testi	66
2.4.4 Elyn testi	67
2.4.5 Piriformiksen testaus.....	67

2.4.6	Pohjelihasten kireystesti	68
2.4.7	Liiketestin lonkkanivelille etu- ja sivuspagaattia varten	69
2.4.8	Lonkan lähentäjälilihasten testi	71
2.4.9	Askelkyyky	71
2.4.10	Valakyyky	73
2.4.11	Valmiin liiketestipatterin käyttäminen	73

3 Liikkuvuusharjoittelun fysiologiset vaikutusmekanismit 77

3.1	Liikkuvuusharjoittelun monimuotoisuus	77
3.2	Yleinen liikkuminen	77
3.3	Dynaaminen venyttely (dynamic stretching)	79
3.4	Ballistiset harjoitteet	82
3.5	Staattinen venyttely	83
3.6	Isometrinen venyttely	88
3.7	Maksimaalinen isometrinen venyttely	90
3.8	Aktiivinen kohdevenyttely	91
3.9	Avustettu venyttely	92
3.10	Yhteenvedo liikkuvuusharjoittelun vaikutuksista	93

4 Helpot liikkuvuusharjoitteet 95

Eteentaivutus istuen	96	Egyptiläinen kävely	114
Eteentaivutus haaraistunnasta	99	Selän eteentaivutus	114
Lähentäjälilihasten venytys seinää vasten	99	Mittarimato	115
Vartalon kierto haaraistunnasta	100	Käsien kurotus kohti kattoa	116
Eturaiden venytys seisten	101	Pään ja kaularangan liikkeet	117
Eturaiden venytys kylkimakuulla	102	Kaularangan kierto ja ojennus	117
Heiluri kylkimakuulla	102	Kaularangan sivutaivutus ja liikkuvuusharjoitteet	118
Lantionnosto polvi-istunnasta	103	Rintarangan ja lapaluiden liikkuvuusharjoitteita	121
Lantionnosto pöytäasentoon	104	Rintalihasten venytykset	122
Polviseisonnasta taaksetaivutus	105	Kolmipäisen olkalihaksen venytys	123
Lonkkaa koukistavien lihasten venytys toispolviseisonnasta	107	Ranteen koukistaja- ja ojentajalihasten venytys	124
Lonkkaa koukistavien lihasten venytys askelkyykystä	108	Rintarangan rotaatio kylkimakuulla	126
Lonkan ojennus seisten	108	Kepin kanssa tehtäviä liikkuvuusharjoitteita rintarangan ja olkapäiden alueelle	127
Lonkkanivelten kierto istuen	109	Olkanivelten kiertäjälilihasten venytykset kepin avulla	131
Dynaaminen lonkkanivelten kierto istuen	109	Pakaralihhasvenytys seisten keppi tukipisteellä	132
Lonkkanivelten kierrot yhtä aikaisesti	110		
Pakaralihas venytys lattialla	110		
Lähentäjälilihasten venytys seisten tukea vasten	111		
Rintalihaksen venytys konttausasennosta	112		
Rintarangan kiertoharjoite konttausasennossa	112		

5 Vaativat liikkuvuusharjoitteet 133

Olkanivelen liikkuvuusharjoitteet keppi alustalla tukipisteenä.....	134	Yhden jalan ympyrät kyynärnojasta	145
Kahvakuulan pyörittäminen pään ympäri	135	Yhden jalan ympyrä selinmakuulla.....	146
Etuheilautus kahdella kädellä	136	Yhden jalan potku lantionnostosta	146
Vartalon sivutaivutus haaraistunnasta	136	Reiden ulkosyrjän venytys	146
Haaraistunta jalat irti maasta.....	137	Dynaaminen lonkkanivelten kierto istuen.....	148
Lonkkaa koukistavien lihasten venytys toispolviseisonnasta	138	Syväkyökky	148
Dynaaminen takareiden sekä lähentäjä- lihasten venytys toispolviseisonnasta	139	Rangan liikkeet syväkyökkyssä.....	149
Rintarangan kierron yhdistäminen takareiden lihasten venytykseen	140	Pakaravenytys seinään nojaten	150
Polviseisonnasta täysi taaksetaivutus.....	141	Jalan nostot esteen yli	151
Rintarangan kierto yhdistettynä taaksetaivutukseen polviseisonnasta.....	142	Sivupotku esteen yli	152
Etureiden venytys toispolviseisonnasta käsillä avustaen.....	143	Korkea sivupotku esteen yli.....	153
Dynaaminen toispolviseisonnan vaihtelu	144	Dynaaminen vartalon kierto askelkyökkyästä....	154
		Avustetut harjoitteet	154
		Avustettu pakaralihas venytys selinmakuulla ..	155
		Avustettu pohjevenytys selinmakuulla	155
		Avustettu rintalihas venytys istuen.....	156
		Jalan heiluri selinmakuulla.....	156

6 Haastavat liikkuvuusharjoitteet 157

Etuheilautus kahvakuulalla yhdellä kädellä... 158	Pyramidi	170
Kahvakuulan ylös työntäminen vartaloa kiertäen.....	Askelkyökky vartalon kierrolla.....	170
Jalkojen rullaus takaviistoon	Askelkyökky vartalon sivutaivutuksella	171
Dynaaminen pakaravenytys hartiaseisonnasta	Pitkästä toispolviseisonnasta sukellus	172
Lonkkaympyrät kyynärnojasta	Lonkkamyly.....	173
Hartiasillasta yhden jalan potkut.....	Etuspagaatti.....	174
T-asennosta selinmakuulta jalan heilaukset kohti sormia.....	Sivuspagaatista kurotukset	174
T-asennosta päinmakuulla jalan heilautus kohti sormia.....	Sivuspagaatti	175
Y-asennosta yläraajojen vuorokurotus kiertäen.....	Toispolviseisonnasta raajojen kurotukset ja kierrot.....	176
Lonkkanivelen sisäkierto leveässä polvi- istunnassa	Heiluri tähtiasennosta	177
Etunojasta kierto takanojaan.....	Jalan nosto etukauffa sivulle.....	177
Hyppäävä mittarimato	Etupotku	178
Dynaaminen takaketjun venytys yhdistettynä etuketjun avaukseen	Kiertopotku	179
Kompassikyökky.....	Dynaaminen pakaravenytys seisten	180
Pöytäasennosta hyppy raajat ristiin koskettaen	Lonkan loitonnuksen pakaravenytyksestä seisten	180
Valakkyökky.....	Vaaka	181
	Keinuva vaaka	182
	Sivuttainen vaaka	182
	Vartalon sivutaivutus jalka T-asennossa	183
	Takapotku esteen yli.....	184
	Aitakävely	185

7 Esimerkkiohjelmia liikkuvuusharjoittelusta eri urheilijoiden lajinäkökulmasta... 187

7.1	Kävely, hölkkä ja juoksu.....	188
7.2	Jalkapallo	192
7.3	Pikaluistelu	196
7.4	Jääkiekko.....	199
7.5	Ratsastus	202
7.6	Salibandy	206
7.7	Voimailulajit	208
7.8	Taekwondo ja muut potkuja sisältävät kamppailulajit.....	210
7.9.	Ampumahiihto	214

8 Avustetut eli passiiviset venytykset 217

Pohkeiden venytys.....	218	Niskan ja hartian seudun venytyksiä	227
Hamstring-lihasten venytys	220	Kaularangan sivutaivutus	228
Pakaralihasten venytys	222	Kaularangan ja pään ojentajien venytys	229
Etureiden ja lonkkaa koukistavien lihasten venytys	224	Rintalihasten venytys	230
Lonkkanivelten lähentäjien venytys	226	Olkanelven kiertäjien venytys	231
Vartalon ja lantion sivutaivuttajien venytys	226	Kieleen vaikuttavien lihasten venyttäminen ...	232
		Korvalehtien venytys	233

9 Liikkuvuusharjoittelu akuutin vamman jälkeen 235

9.1	Urheilu- ja liikuntavammat tilastoissa	236
9.2	Lihavammojen luokittelu ja paranemisprosessi.....	237
9.2.1	Akuuttivaihe.....	238
9.2.2	Uudismuodostusvaihe eli proliferaatiovaihe	240
9.2.3	Kypsymis- eli uudelleenmuokkautumisvaihe (maturaatio-remodellaatiovaihe).....	241

10 Ajatuksia liikkuvuusharjoittelusta 243